

ถึษึนารทในวรรณคคึสันสกฤต

นางสาวยุพิน กษมากุล

ศูนย์วิทยทรรพยากร

จฬาลงกรณมฬวธยาลัย

วิทยานิพนธนี้เป็นส่วนหนึงของการกึษาตามหลักสูตรปริญญากษรศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาภาษาตะวันออก

บัณฑิตวิทยาลัย จฬาลงกรณมฬวธยาลัย

พ.ศ. ๒๕๒๓

THE SAGE MĪRADA IN SAṂSKRIT LITERATURE

Miss Yupin Kasamekul

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts

Department of Eastern Languages

Graduate School

Chulalongkorn University

1980

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ฤษีนาเรทในวรรณคดีสันสกฤต
โดย นางสาวยุพิน กษมากุล
ภาควิชา ภาษาตะวันออก
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ศรี แยมันคคา

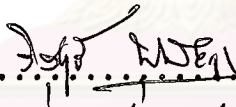
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประภัสร์ บุญนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ วิสุทธ์ บุญนาค)

.....กรรมการ

(ศาสตราจารย์ นลวย วุฑฒิตย์)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ศรี แยมันคคา)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปราณี พ้าพานิช)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ฤๅษีนาทรในวรรณคดีสันสกฤต
 ชื่อ นิสิต นางสาวยุพิน กษมากุล
 อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. ศักดิ์ศรี แย้มนัคคา
 ภาควิชา ภาษาตะวันออก
 ปีการศึกษา ๒๕๒๒

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัยนี้ เพื่อศึกษาเกี่ยวกับประวัติฤๅษีนาทรและ
 บทบาทของฤๅษีนาทรในวรรณคดีสันสกฤต ตลอดจนถึงบทบาทของฤๅษีนาทรในวรรณคดีไทย
 ข้อมูลและหลักฐานต่าง ๆ ผู้วิจัยได้รวบรวมจากวรรณคดีสันสกฤต ได้แก่ มหาภารตะ
 รามายณะ และคัมภีร์ปุราณะฉบับต่าง ๆ และจากวรรณคดีไทย ได้แก่ วรรณคดีสมัย-
 ออยุธยาถึงสมัยรัตนโกสินทร์ เป็นต้น

ผลของการวิจัยพอสรุปได้ว่า ฤๅษีนาทรเป็นเทพฤๅษีผู้หยั่งรู้อุบัติ ปัจจุบัน
 และอนาคต เป็นผู้ที่ชอบช่วยเหลือและให้คำแนะนำที่ดีแก่ผู้อื่น เป็นผู้สื่อข่าวระหว่าง
 เทวดาและมนุษย์ ชาวที่ฤๅษีนาทรนำมาบอกนั้น บางครั้งก็เป็นชนวนให้เกิดการต่อสู้
 ระหว่างสองฝ่ายที่เป็นปรปักษ์กัน

ทางด้านคนตรี ฤๅษีนาทรเป็นนักดนตรีที่มีความชำนาญ และเป็นผู้ประพันธ์
 วิจารณ์หรือพินอินเคีย

ทางด้านผลงานการประพันธ์ ฤๅษีนาทรเป็นผู้แต่งบทสวดฤคเวทบางบท
 อีกทั้งเป็นผู้แต่งคัมภีร์ปุราณะเล่มหนึ่งมีชื่อว่า นารทปุราณะ หรือ นารทียปุราณะ และ
 แต่งคัมภีร์กฎหมายที่มีชื่อเสียงคือ นารทียธรรมศาสตร์

เรื่องราวของฤษีนารทในวรรณคดีอินเดีย มีปรากฏอยู่ในวรรณคดีไทย
หลายเรื่อง แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างวรรณคดีไทยและวรรณคดีอินเดีย
นอกจากนี้นักดนตรีไทยยกย่องฤษีนารทเป็นปรมาจารย์แห่งดนตรี.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title The sage Nārada in Sanskrit Literature
Name Miss Yupin Kasamakul
Thesis Advisor Associate Professor Saksri Yamnadda, Ph.D.
Department Eastern Languages
Academic Year 1979

ABSTRACT

It is the purpose of this thesis to conduct a study on Nārada's story and his roles in Sanskrit and Thai literatures. Data employed in the research are gathered from Sanskrit and Thai literary works. The Sanskrit sources include in particular the Mahābhārata, the Rāmāyana and the Purānas, whereas the Thai sources from the Ayudhya down to the Ratanakosin' period are consulted.

The study shows that Nārada is a Devarshi, who is omniscient of the past, the present and the future. He is a helper and a giver of good counsel to others, and a messenger between gods and men. The information given by him, sometimes unintentionally, occasionally becomes the starting point of the conflicts between two antagonistic parties.

He is a musician of renown skill and the inventor of the Vīṇā or the Indian lute.

As an author, he composes a number of Vedic hymns, and also the Nārada Purāna or Nāradiya Purāna. In addition, tradition ascribes him as a law giver, the author of Nāradiya Dharmasāstra.

Various episodes about him in the Indian literature appear also in the Thai literature, a proof of definite relationship between the Thai and the Indian literatures. Thai musicians recognize Nārada as the first and foremost teacher of music even nowadays.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๒

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลือจาก

รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ศรี แยมั่นคตา ซึ่งเป็นอาจารย์ผู้ควบคุม
การวิจัย ได้กรุณาให้คำแนะนำในการศึกษาค้นคว้า แนะนำทางการเขียน
ช่วยเหลือตรวจแก้สำนวนและข้อบกพร่องต่าง ๆ จนสำเร็จเรียบร้อย

รองศาสตราจารย์ วิสุทธิ์ มุขยกุล ได้กรุณาช่วยตรวจแก้โครงร่าง
วิทยานิพนธ์ ส่วนภาษาไทยบางตอน บทคัดย่อ และแนะนำทางการเขียน

นาวาอากาศเอก (พิเศษ) แยม ประพัฒน์ทอง และผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.ปราณี ท้าพานิช กรุณาให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ในการเขียนวิทยานิพนธ์
ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของท่านเหล่านี้เป็นอย่างยิ่ง

ท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณบรรดามิตรสหายที่ได้มีส่วนช่วยเหลือให้งาน
วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จบริบูรณ์.

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ม
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
คำชี้แจงเกี่ยวกับการใช้อักษรย่อและหมายเลขในวิทยานิพนธ์นี้.....	ญ
บทที่	
๑. บทนำ.....	๑
ความเป็นมาของปัญหา.....	๑
วัตถุประสงค์และขอบเขตของการวิจัย.....	๘
วิธีดำเนินการวิจัย.....	๘
ประโยชน์ที่จะได้จากการวิจัย.....	๘
๒. ประวัติของฤษีนารทในวรรณคดีสันสกฤต.....	๑๐
กำเนิดฤษีนารท.....	๑๔
รูปร่างลักษณะของฤษีนารท.....	๑๕
นามต่าง ๆ ของฤษีนารทและที่มาของนามนั้น.....	๑๖
นามกลีการกหรือกลีปริยะ.....	๑๖
นามปิศุณะ.....	๑๘
นามกปิพัคฺตร.....	๑๘
๓. บทบาทของฤษีนารทในวรรณคดีสันสกฤต.....	๒๑
ในฐานะเป็นผู้สื่อข่าว.....	๒๑
ในฐานะเป็นผู้ให้คำแนะนำและให้ความช่วยเหลือ.....	๓๕

บทที่

ในกานความรัก.....	๕๒
ในคานคนตรี.....	๕๘
๔. ฤ๓ีนารทในวรรณคดีไทยและศรียางศศาศตรของไทย.....	๖๓
บทบาทของฤ๓ีนารทในวรรณคดีไทย.....	๖๓
อิทธิพลของฤ๓ีนารทที่มีต่อการคนตรีไทย.....	๓๓
๕. สรรูปและขอเสนอแนะ.....	๓๕
บรรณานุกรม.....	๓๘
ภาคผนวก.....	๘๔
ประวัติผูเขียน.....	๘๔

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำชี้แจงเกี่ยวกับการใช้อักษรย่อและหมายเลขในวิทยานิพนธ์นี้

การใช้อักษรย่อ

๑. RV. : Rgveda ฉบับแปลเป็นภาษาอังกฤษของ
Ralph T.H. Griffith
๒. MBh. : Mahābhārata ฉบับพิมพ์ที่เมือง Poona
๓. MBh. R. : Mahābhārata ฉบับแปลเป็นภาษาอังกฤษของ
Protap Candra Roy
๔. MW. : A Sanskrit-English Dictionary ของ
Sir Monier Monier Williams.
๕. D. : A Classical Dictionary of Hindu Mythology
and Religion, Geography, History and
Literature ของ John Dowson
๖. Ibid. : Ibidem (เรื่องเดียวกัน)

การใช้หมายเลข

๑. หมายเลขในคัมภีร์ฤคเวทใช้ระบบ มณฑล (book) / สูกตะ (hymn) /
มนตร์ (mantra)
๒. หมายเลขในมหากาพย์ใช้ระบบ บรรพ/บท/โคลง
๓. หมายเลขในภควัทคีตาใช้ระบบ บท/โคลง